

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี” เป็นการวิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้ต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยประกอบด้วย ๖ ด้าน ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือ พระสงฆ์ที่อาศัยอยู่ในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๓๙๒ รูป^๑

๓.๒.๒. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสงฆ์ที่อาศัยอยู่ในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๓๙๒ รูป ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขั้นตอน ดังนี้

ทำการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยนำไปกำหนดหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) การคำนวณหาขนาด/จำนวนตัวอย่างในกรณีนี้

^๑บัญชีสำรวจพระภิกษุ สามเณรและศิษย์วัด ประจำปี ๒๕๕๖, สำนักงานคณะสงฆ์อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี, (อัดสำเนา).

สามารถรู้จำนวนหรือปริมาณประชากร^๒ ในที่นี้ประชากร ได้แก่ พระสงฆ์ที่อาศัยอยู่ในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๓๙๒ รูป การหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง (n) แสดงได้ดังนี้

สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้
 N = จำนวนประชากรที่ทราบค่า
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้ (allowable error ๐.๐๕)

$$\begin{aligned} \text{วิธีทำ} \quad n &= \frac{392}{1 + 392(0.05)^2} \\ &= \frac{392}{1 + 0.98} = \frac{392}{1.98} \end{aligned}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน = ๑๙๘ รูป

สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) โดยวิธีการ ดังนี้

๑. สุ่มตัวอย่างแบบตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) โดยการหาค่าสัดส่วนของจำนวนประชากร จำนวน ๓๙๒ รูป ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับการตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๙๘ รูป ตามสัดส่วนของประชากร ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรตามตำบล	พระสงฆ์	กลุ่มตัวอย่าง
ตำบลไร่รถ	๔๕	๒๖
ตำบลดอนเจดีย์	๔๓	๒๕
ตำบลสระกระโจม เขต ๑	๓๙	๒๓
ตำบลสระกระโจม เขต ๒	๔๑	๒๔
ตำบลหนองสาหร่าย เขต ๑	๓๖	๒๑
ตำบลหนองสาหร่าย เขต ๒	๔๑	๒๔
ตำบลทะเลบก	๓๕	๒๑
รวม	๓๙๒	๑๙๘

^๒ อภินันท์ จันตะณี, การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยทางธุรกิจ, (พระนครศรีอยุธยา : ฝายบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๔๙), หน้า ๓๕.

๒. สุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับสลากหรือของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูล

๓. ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ อำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยกำหนดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ซึ่งมีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับประเด็นการวิจัยซึ่งมีรายชื่อดังต่อไปนี้

๑) พระครูปริยัติวรารักษ์ (เถี้ยน สิริโร)	เจ้าอาวาสวัดธัญญาวรี
เจ้าคณะอำเภอตอนเจดีย์
๒) พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์ (ประไพ ปุณณกาโม)	เจ้าอาวาสวัดตอนเจดีย์
รองเจ้าคณะอำเภอตอนเจดีย์
๓) พระครูสุวรรณธรรมรัตน์ (สว่าง ขนติพโล)	เจ้าอาวาสวัดสระด่าน
เจ้าคณะตำบลหนองสาหร่าย
๔) พระครูเกษมสุวรรณวัฒน์ (ชนพล กนตวิโร)	เจ้าอาวาสวัดสระศรีเจริญ
เจ้าคณะตำบลสระกระโจม เขต ๑
๕) พระครูสุวรรณปริยัติยาทร (วรเชฐ สิริโร)	เจ้าอาวาสวัดธัญญาวรี
เจ้าคณะตำบลไร่รถ
๖) นายวรภพ ฉิมพันธ์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไร่รถ
๗) นางสุนิสา สีนไพรบูลผล	สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ อำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จากคู่มือการพัฒนามาตรฐาน กองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้

๒) กำหนดกรอบ แนวคิด ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๔) สร้างเครื่องมือแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๕) นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๖) ปรับปรุงแก้ไข

๗) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบเกณฑ์พัฒนามาตรฐาน

ของกองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากประชากรที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๙๘ รูป และแบบสัมภาษณ์ใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๗ รูป โดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check List) สำหรับพระสงฆ์ ได้แก่ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางนิกกรรม และวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสในอำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๖ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านการปกครอง มีจำนวน ๕ ข้อ
๒. ด้านการศาสนศึกษา มีจำนวน ๕ ข้อ
๓. ด้านการศึกษาสงเคราะห์ มีจำนวน ๕ ข้อ
๔. ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีจำนวน ๕ ข้อ
๕. ด้านการสาธารณูปการ มีจำนวน ๕ ข้อ
๖. ด้านการสาธารณสงเคราะห์ มีจำนวน ๕ ข้อ

ในแต่ละข้อกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

- ๕ หมายถึง มีระดับความคิดเห็น มากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีระดับความคิดเห็น มาก
- ๓ หมายถึง มีระดับความคิดเห็น ปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีระดับความคิดเห็น น้อย
- ๑ หมายถึง มีระดับความคิดเห็น น้อยมาก

ส่วนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ อำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้ง ๖ ด้าน ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) ประกอบด้วย ปัญหา/อุปสรรค แนวทางการแก้ปัญหา และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

๓.๓.๓ รูปแบบการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ

- ๑) ส่วนแรก เป็นส่วนที่ใช้สำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่องานวิจัย วัน - เดือน - ปี ที่ตั้งวัด ตำบล
- ๒) ส่วนที่สอง เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์
- ๓) ส่วนที่สาม เป็นคำสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) เกี่ยวกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จำนวน ๖ ด้าน ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) ผลการดำเนินงานกิจการคณะสงฆ์ที่ผ่านมา

- ๑.๑ ด้านการปกครอง
- ๑.๒ ด้านการศาสนศึกษา
- ๑.๓ ด้านการศึกษาสงเคราะห์
- ๑.๔ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๑.๕ ด้านการสาธารณูปการ

๑.๖ ด้านการสาธารณสงเคราะห์

(๒) ปัจจุบันกำลังดำเนินงานกิจการคณะสงฆ์ในเรื่องอะไร

๒.๑ ด้านการปกครอง

๒.๒ ด้านการศาสนศึกษา

๒.๓ ด้านการศึกษาสงเคราะห์

๒.๔ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๒.๕ ด้านการสาธารณูปการ

๒.๖ ด้านการสาธารณสงเคราะห์

(๓) แผนงานที่จะดำเนินการกิจการคณะสงฆ์ในอนาคต ได้แก่ อะไรบ้าง

๓.๑ ด้านการปกครอง

๓.๒ ด้านการศาสนศึกษา

๓.๓ ด้านการศึกษาสงเคราะห์

๓.๔ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๓.๕ ด้านการสาธารณูปการ

๓.๖ ด้านการสาธารณสงเคราะห์

(๔) ผลการดำเนินงานกิจการคณะสงฆ์ที่พระคุณเจ้าภาคภูมิใจมากที่สุดในด้านใด เพราะเหตุอย่างไร

๓.๓.๔ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- ๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือ
- ๒) การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบ และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษาและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
- ๓) นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๑. การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง
๒. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือไปยังเจ้าคณะอำเภอ แจ้งให้เจ้าอาวาสขอความเมตตาอนุเคราะห์อนุญาตให้ทำการแจกแบบสอบถามพระภิกษุสงฆ์ภายในวัดนั้น ๆ หลังจากนั้นจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. ผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยพร้อมด้วยผู้ช่วยการวิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปถวายเจ้าอาวาส แจกให้พระภิกษุสงฆ์ภายในวัด พร้อมทั้งนัดวันที่จะไปรับแบบสอบถามคืนจากเจ้าอาวาสวัดนั้น ๆ

๔. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจัดเก็บโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview)

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมาดำเนินการ โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลคำถามประเภทคำถามมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ จากระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์การให้ความหมายตามแบบ WMS. (Weight Mean Score) ของ ทาโรยามาเน (Taro Yamane)^๓ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๑ – ๕.๐๐ มีระดับความคิดเห็น มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย ๓.๔๑ – ๔.๒๐ มีระดับความคิดเห็น มาก

คะแนนเฉลี่ย ๒.๖๑ – ๓.๔๐ มีระดับความคิดเห็น ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๑.๘๑ – ๒.๖๐ มีระดับความคิดเห็น น้อย

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๘๐ มีระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การทดสอบสมมุติฐาน เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยใช้สถิติตามลักษณะของกรณีตัวแปรต้น สองกลุ่ม คือ สถานภาพส่วนบุคคล สำหรับพระภิกษุสงฆ์ และสถานภาพส่วนบุคคล สำหรับประชาชน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t – test) และทดสอบค่าเอฟ (F – test) ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔. แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) ประกอบด้วย ปัญหา/อุปสรรค ข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนา ทำการรวบรวม จัดลำดับตามความถี่และวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท (Content Analysis Technique) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาเป็นเรียงความ

๕. การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยทำการรวบรวมการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จัดลำดับข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

^๓นิภา ศรีโพธิ์, **หลักการวิจัยเบื้องต้น**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทศึกษาพร จำกัด, ๒๕๓๑), หน้า ๑๔๐.